

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน
ของสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

วรเชษฐ์ โทอิน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

อีเมล: worachet_bartender@yahoo.com

วันรับบทความ: 10 กุมภาพันธ์ 2560 วันแก้ไขบทความ: 20 มีนาคม 2560

วันตอบรับบทความ: 27 มีนาคม 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปี 2554) และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปรับปรุงหลักสูตร คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง (หลักสูตรปรับปรุง ปี 2559)

ผลการวิจัยการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก 2) ด้านเนื้อหารายวิชาอยู่ในระดับมาก และ 3) ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและการปรับปรุงหลักสูตรของ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง จากการประมวลข้อเสนอแนะโดยภาพรวม พบว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ควรมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม การจัดการเรียนการสอนควรมีความกระชับในด้านเนื้อหา ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้บรรยายพิเศษ ควรมีการเอาใจใส่ต่อการออกเกรดทุกรายวิชาแต่ละภาคการศึกษาของนักศึกษาให้รวดเร็วขึ้น สามารถเข้าถึงได้ในระบบออนไลน์ (Checking Online Systems)

คำสำคัญ: การศึกษาความคิดเห็น, การจัดการเรียนการสอน, สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

Student's Opinions to Instructional Process of Political Science of Mahamakut Buddhist University Yasothon Buddhist Collage.

Worachet Tho-un

Faculty of Political Science,
Mahamakut Buddhist University Yasothon Buddhist Collage,
Yasothon Province 35000, Thailand
E-mail: worachet_bartender@yahoo.com

Received: 10 February 2017, Revised: 20 March 2017,
Accepted: 27 March 2017

Abstract

The Objective of research "Student's opinions to instructional process of political science of mahamakut buddhist university yasothon buddhist collage consisted of 3 main objectives : the first was study students' opinion consequences to the instructional process of political science of yasothon buddhist collage the second one was study students' suggestions about the instructional process of political science of yasothon buddhist collage and the Third was study information In the course of political science for Improve and developed.

The result of the student's opinions to instructional process of political science of mahamakut buddhist university yasothon buddhist collage showed that the overall scale or 3 consequences were instruction, subject contents and assessment and evaluation. While consideration on every questions of each issue instruction respectively, subject contents and assessment and evaluation were

all a high level respectively.

The Student's opinions to instructional process of political science of mahamakut buddhist university yasothon buddhist collage showed that the program should provide suitable activities, define contents coherent to the instruction, offer the students to participate in the activities and play attention to grading for the students in time by internet checking online systems.

Key words: Opinions, Instructional Process, Political Science, Yasothon Buddhist Collage

บทนำ

สืบเนื่องจากหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (มคอ.2 หลักสูตรปรับปรุง : 2554) คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้รับทราบการจัดการเรียนการสอนและให้ความเห็นชอบหลักสูตรนี้แล้ว เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2555 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตร การเรียนการสอนและจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิต คือ (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต (2) หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 109 หน่วยกิต และ (3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยเปิดการเรียนการสอนทั้งหมด จำนวน 7 วิทยาเขต 2 วิทยาลัย ซึ่งจากผลการดำเนินการที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้เปิดทำการเรียนการสอนตามกระบวนการและมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนดไว้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 – 2558 ปรากฏว่า มีนักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ (เสาร์ - อาทิตย์) ที่สมัครเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ทุก ๆ ปี แต่มีจำนวนนักศึกษาที่ลดลงทุก ๆ ปี หลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาแล้ว เช่น กรณีนักศึกษาบางกลุ่มศึกษาในหลักสูตรฯ ระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา แล้วออกไปโดยไม่รักษาสถานภาพ กรณีนักศึกษาบางกลุ่มศึกษาในหลักสูตรฯ ระยะเวลา 1 ปีการศึกษา แล้วยุติการศึกษา โดยภาพรวมประมาณ 25% (ข้อมูลงานทะเบียนและวัดผล ปีการศึกษา 2558) จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ ไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการลดจำนวนลงของนักศึกษาและการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยการใช้ฐานข้อมูลทางสถิติความเคลื่อนไหวด้านการลดจำนวนลงและการสำเร็จการศึกษาย้อนหลังไม่ต่ำกว่า 5 ปี ย้อนหลังของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในประเด็นนี้ได้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ (Strategic Objectives/Targets) เป้าหมายเชิงปริมาณของมหาวิทยาลัยฯ (Quantity) ข้อที่ 1) นักศึกษาระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 15/ปี ข้อที่ (1) มีการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือ เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณสมบัติตาม

ที่กำหนดไว้ในปรัชญา (2) มีการจัดหลักสูตรที่เน้นทางด้านพระพุทธศาสนาเถรวาท และเน้นภาษาบาลีเชิงลึกเพื่อการศึกษาวิจัยทางด้านพระพุทธศาสนา (3) มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริง (4) มีการเน้นพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของชาติ (5) การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ รวมถึงรูปแบบปกติ (ระบบเข้าห้องเรียน) การศึกษาทางไกลและรูปแบบอื่นที่เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่มวลชน ให้สามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) ตามที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยต้องการ และให้ความสำคัญต่อการยกระดับการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ว่ามุ่งพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อรองรับต่อประชาคมอาเซียน (แผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย : 2558)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บรรยายและอาจารย์ประจำหลักสูตร คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร จึงมีความสนใจที่จะมุ่งค้นหาคำตอบใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปี 2554) และที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (มคอ.2 หลักสูตรปรับปรุง : 2554) 3) ศึกษาความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร และ 4) นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครองให้สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัย และเชื่อมโยงกับความต้องการของนักศึกษาในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตร (หลักสูตร ปี 2554) และที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง และนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ความต้องการทางการศึกษาของนักศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง แก้ไข การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษา และเชื่อมสัมพันธ์กับความต้องการของผู้เรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบวนการจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ศึกษาอยู่ในคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ที่ลงทะเบียนเรียนในช่วงปีการศึกษา 2557 โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง จากช่วงชั้นปีที่ 1 - ปีที่ 4 (ภาคปกติและภาคพิเศษ) จำนวน 494 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 221 รูป/คน โดยศึกษาจากตัวแปรต้น 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระดับชั้น/ปีการศึกษา 2) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ วิธีการบรรยาย วิธีการนำเสนอในชั้นเรียน วิธีการอภิปราย วิธีการเรียนรู้ที่ใช้กรณีศึกษา วิธีการทำกิจกรรมกลุ่ม 3) ปัจจัยด้านเนื้อหาวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร ปี 2554 4) ปัจจัยด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ ก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ บทความ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 2) แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความคิดเห็น
- 3) แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ 4) หลักอิทธิบาท 4 ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเรียน
- 5) โครงสร้างหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554 และ 6) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปี 2554) และที่มีต่อกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

อยู่ในระดับปานกลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ได้ทราบถึงข้อมูลระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อโครงสร้างหลักสูตร รัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปี 2554) และที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของ คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

2) ได้ทราบถึงข้อมูลระดับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ของนักศึกษาที่มีต่อ โครงสร้างหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปี 2554) และที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียน การสอนของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

3) ได้รับทราบถึงข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ และความต้องการด้านการเรียน การสอนของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ตามโครงสร้างหลักสูตร ปี 2554 เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและเป็นฐาน ข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ตามกรอบระยะเวลาที่ สกอ. กำหนดให้มีความสมบูรณ์ มากขึ้นในโอกาสต่อไป

4) คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้รับข้อมูลสารสนเทศ ความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะในมุมมองต่างๆ ของนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการจัด การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียนและการส่งเสริมการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไป (ปัจจัยส่วนบุคคล)

จากการสำรวจแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม (กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 221 รูป/คน จำแนกเป็น เพศ อายุ อาชีพ และชั้น/ปี พบว่า 1) เพศ ของจำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 81 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 37 เป็นเพศหญิง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 63 2) อายุ ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่

มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 58 อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 23 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5 3) อาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รับราชการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 พนักงานเอกชน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 เกษตรกร จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 20.81 ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.43 และไม่ประกอบอาชีพ (พระนักศึกษาและนักศึกษาที่เรียนอย่างเดียว) จำนวน 57 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 25.79 4) จำแนกตามชั้น/ปี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในชั้นปีที่ 2 จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 49 อยู่ในชั้นปีที่ 3 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 32 อยู่ในชั้นปีที่ 4 จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 19

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย คือ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านเนื้อหาวิชา และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.86$) และจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ชี้แจงแนวการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.97$) 2) แนะนำแนวทางการเรียนให้นักศึกษาทราบ ($\bar{X} = 3.91$) 3) มีเทคนิคการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานและสนใจการเรียน ($\bar{X} = 3.85$) 4) มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความจริงใจ เอาใจใส่ต่อการสอน ($\bar{X} = 3.83$) และ 5) เปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาด้วยกัน ($\bar{X} = 3.76$)

2) ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในด้านเนื้อหาวิชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.93$) และจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) วัดผลประสิทธิภาพการเรียนรู้มีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.21$) 2) เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$) 3) เนื้อหาที่อาจารย์สอนตรงกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.87$) 4) เนื้อหาที่สอนถูกต้อง ทันสมัย ($\bar{X} = 3.93$) และ 5) เนื้อหาที่มีประโยชน์และ

นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 3.74$)

3) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการวัดและประเมินผล ในด้านเนื้อหาารายวิชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.93$) และจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) จัดให้มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน มอบหมายงานให้นักศึกษาทำเพื่อเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียนได้เหมาะสม ($\bar{X} = 4.07$) 2) แจ้งเกณฑ์การสอบผ่านและเครื่องมือประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X} = 4.02$) 3) วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่ศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) 4) การตัดสินผลการสอบของอาจารย์มีความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.85$) และ 5) ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 3.72$)

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อโครงสร้างรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปี 2554) และที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชาทางพระพุทธศาสนาในการจัดการเรียนการสอนมีจำนวนมาก กิจกรรมในรายวิชามีมากเกินไป จนทำให้บางที่คั่นคว่ำและส่งงานไม่ทันเวลา และบางรายวิชามีเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์กันและมีการรายงานที่บางที่ซ้ำซ้อนกัน

2) ด้านเนื้อหาวิชา เนื้อหาบางรายวิชาไม่ค่อยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น ภาษาบาลี - สันสกฤต เนื้อหาสาระบางรายวิชามีความยากต่อการเรียน เช่น วิชาพระไตรปิฎกศึกษา 3 และนักศึกษาต้องการให้เพิ่มบางรายวิชาที่นำไปใช้จริงในการทำงาน เช่น ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3) ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีการประเมินการสอนของอาจารย์ผู้บรรยายอย่างเดียว อาจารย์ผู้บรรยายมีการประเมินบางด้าน เช่น ความรับผิดชอบต่อการะงานการสอนที่แตกต่างกัน และการออกเกรดของอาจารย์ผู้บรรยายมีความลำเอียงมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. สมมติฐานการวิจัย ความคิดเห็นต่อกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นต่อกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ อยู่ในระดับ มาก และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากการศึกษาผลการวิจัยความคิดเห็นต่อกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ โดยภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ 1) คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง มีจุดประสงค์และเป้าหมายของการเรียนการสอนที่ชัดเจนตามโครงสร้างของ หลักสูตร 2) โครงสร้างของหลักสูตรคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง เนื้อหารายวิชามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น รายวิชาเฉพาะ และรายวิชากฎหมาย เป็นต้น 3) อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มีการชี้แจงแนวการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจนและมีความต่อเนื่อง 4) อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มีการแนะนำแนวทางให้นักศึกษาทราบ มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาทุกชั้น/ ปี 5) อาจารย์ผู้บรรยายรายวิชานั้นๆ ได้มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน มอบหมายงานให้นักศึกษาทำเพื่อเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียนได้เหมาะสม 6) อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มีการแจ้งเกณฑ์การสอบผ่านและเครื่องมือประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า

ดังนั้น ความคิดเห็นที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปี 2554) และที่มีต่อกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ โดยภาพรวมจึงอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ จึงน่าจะเป็น เหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยในทุกด้าน ทุกปัจจัย และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ต่อด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการวัดและประเมินผล มีอยู่ใน

ระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมคิด สวนศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีการเรียนการสอนกลุ่มวิชาพลศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีทัศนะต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพลศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนกลุ่มวิชาพลศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 360 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 138 คน เป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 229 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาพลศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอนกลุ่มพลศึกษา ด้านสนาม ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา อยู่ในระดับ เห็นด้วย ทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.23, 4.23, 4.19 และ 3.77 ตามลำดับ ความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาพลศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัทธภรณ์ ว่องรักษาสัตว์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน และการนำหลักสูตรไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ ความคิดเห็นหลังจากเรียนจบหลักสูตร (5 ปี) ของสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รวม 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์การทำงาน 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) ด้านการนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่จบการศึกษาจาก สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใน พ.ศ. 2551 (หลักสูตร 5 ปี) รุ่นที่ 1 จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามออนไลน์ที่จัดทำขึ้น และทำการประมวลผล วิเคราะห์ โดยเชิงปริมาณหาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ผลการวิจัยได้ข้อค้น พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดยรวมทุกด้านมีความเหมาะสมที่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์การทำงาน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายอื่น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำแนกตามเพศ นักศึกษาที่ได้รับทุนกับไม่ได้รับทุน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการทำงาน อาชีพ เงินเดือน และนักศึกษาที่ทำงานเกี่ยวกับสาขาที่จบการศึกษาและไม่เกี่ยวข้อง โดยรวมมีความแตกต่างกัน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 มีการกระจายตัวไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ยังได้รับแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ จากที่นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะเป็นประโยชน์แก่ทางสาขาวิชา ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและถูกต้อง ตรงตามความต้องการของนักศึกษา

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธาณิ พวงสุนทร (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และ (2) ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) นักเรียนชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 มีจำนวน 6 ห้องเรียน รวม 180 คน ศึกษาโดยการใช้แบบสอบถาม และ (2) ครูสอนวิชาธุรกิจทั่วไป จำนวน 2 คน ศึกษาโดยการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มนักเรียน จำนวน 6 ห้อง ห้องละ 4 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ศึกษาโดยการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับแบบสอบถาม ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความตรงเฉพาะหน้าโดยผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ทั้งฉบับ คำนวณได้เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป คะแนนเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก จากการศึกษาพบปัญหาความไม่เหมาะสมของจำนวน คาบเรียน กับ เนื้อหาวิชาในหลักสูตร

และผู้เรียนยังมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอต่อการทำงานขึ้นบูรณาการวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1) คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ควรพิจารณาในประเด็นการจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยและเชื่อมสัมพันธ์กับความต้องการของผู้ศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งจะได้สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2) คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร (มคอ.2) ให้กระชับและชัดเจนมากขึ้นในเนื้อหาสาระรายวิชาหมวดพระพุทธศาสนา จำนวน 30 หน่วยกิต ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3) คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ควรปรับปรุงบางรายวิชาที่มีความยากและเพิ่มรายวิชาที่นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น รายวิชาภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

4) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ควรมีการปรับปรุงและเอาใจใส่ต่อการออกเกรดทุกรายวิชาภายในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม เพราะจากการสำรวจความคิดเห็นและผลการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า มีการส่งผลการเรียนและการประกาศเกรดที่ล่าช้ามากและไม่เชื่อมโยงกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การประกาศเกรด online เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เป็นพลวัตและเชื่อมสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากขึ้น

2) ควรการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา หรือกับองค์กรทางการศึกษาที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์และนักศึกษา ทุกวิทยาเขต และทุกวิทยาลัย ที่อยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522: 103.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ความคิดเห็น: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพัฒนา) 2556: 1.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, **การวัดทัศนคติ**. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551: 3.
- มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ, **พระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย: 2525.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545** กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เทพโสภณ, พระ. (2548). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: วันดาต้าโปรดักส์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548 ก) **มาตรฐานการศึกษาของชาติ**. กรุงเทพมหานคร: สหાયบล็อกและการพิมพ์.
- อุทุมพร จามรمان. (2541). **การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร, ฟันนี่พับพลิชซิง, 2544.
- นวม สงวนทรัพย์. (2535). **สารสถิติวิทยาสังคม**, กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้า, 2535.
- พุทธทาสภิกขุ. (2546). **สัญญาตา**, กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (ป.อ. ปยุตโต). (2550). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์รวมเล่ม 3 ภาค ครั้งที่ 15 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ.

- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2541). **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- จารุมาศ เรืองสุวรรณ. พันเอก. (2548). **สังเคราะห์แบบจำลองการสอนวิชาชีพช่างตามหลักอิทธิบาท 4 ของพลทหารในส่วนสนับสนุนกองบัญชาการทหารบก**. ปรินญาดุษฐ์บัณฑิต (ปร.ด.) (อาชีวศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญมี แท่นแก้ว. (2539). **จริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ปริญญา จงวัฒนา. (2550). **พุทธธรรมเพื่อกัลยาณมิตร**. กรุงเทพมหานคร: บจก. ศิลปสยามบรรจภัณฑ์และการพิมพ์.
- สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย. (2550). **หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์**. สารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- อารมณ เพชรชื่น. (2547). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน**. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน - มีนาคม.
- กัญมณ เกื้อนเหมือน. (2549). **ปัจจัยจุดใจในการเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีปทุม**. ปรินญาศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กนกพร ชัยประสิทธิ์. (2551). **ปัจจัยความต้องการศึกษาหลักสูตรนานาชาติระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยของรัฐบาล**. ปทุมธานี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มานะ สิมธูจขานนท์. (2550). **ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน - มีนาคม.
- วิภา อร่ามรุ่งโรจน์ชัย. (2544). **แรงจูงใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ**. ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมลักษณ์ ล้นสุชีพ. (2545). **แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาลัยมหิดล**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- กรรณิการ์ ใหม่ตาจักร และคณะ. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม. (2542). ภาพการจัดการเรียนการสอนคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆตามทัศนะของนักศึกษา, ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชวนชัย เชื้อสาธุน. (2541). โครงการประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชูรัตน์ เจริญสุข. (2545). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.